

Analiza AEI: România, pe primul loc în UE la povara reală a pretului la energie electrică

România se clasează pe primul loc în Uniunea Europeană (UE) în privința poverii reale a pretului la energie electrică, cu o valoare nominală cu 21% peste media europeană, arată o analiză de specialitate publicată, miercuri, de Asociația Energia Inteligentă (AEI).

"În statisticile europene ale pretului la energie, România apare adesea ca "elevul modest" nominal (în euro) e sub media UE și sub statele vestice. Dar când pui aceeași factură prin filtrul PPP (puterea de cumpărare), România se răstoarnă devine țara cu costuri și preturi maxime. Nu e magie statistică. E diagnosticul cel mai simplu al ultimilor ani, nu doar cât plătești contează, ci cât de greu apasă plata aceea pe economia ta. România are pretul final al energiei electrice nominale cu 21% sub media UE a pretului nominal, dar în realitate este cu 15% peste în PPP la pret final. Diferența nu vine dintr-o taxă "ascunsă", nici dintr-un tarif singular. Vine în primul rând din puterea scăzută de cumpărare a românilor, care "îngreunează" aceeași sumă în euro", susține președintele AEI, Dumitru Chisalița.

Potrivit specialistului, deși componentele care formează pretul nominal al energiei electrice arată ca România este "sub nivelul UE" aproape la toate componentele (distributie, marja, taxe), în raport cu puterea de cumpărare reiese faptul că cuantumul costurilor și pretul final la energie electrică sînt "peste" medie.

Analiza AEI: România, pe primul loc în UE la povara reală a pretului la energie electrică

De asemenea, raportat la Polonia, România are aproximativ același pret nominal la pretul marfa și are tarife de distribuție a energiei electrice sub nivel.

"Pretul marfa al energiei electrice fără taxe și tarife raportat la puterea de cumpărare plasează România pe locul 2 în topul țărilor din UE, fiind depășită doar de Bulgaria. Structura pieței explică de ce marfa nu e ieftină (...) Piața românească a fost puternic influențată de volatilitatea regională, iar mecanismele de protecție au fost aplicate mai mult pe factura finală decât pe formarea pretului angro. Structura de producție a României, hidro și nuclear oferă costuri competitive, însă în perioadele cu hidraulicitate scăzută sau mentenanța nucleară, pretul marginal este dictat de tehnologii mai scumpe (carbune și gaz), iar interconectările regionale transmit rapid șocurile externe. Piețele vestice, precum Germania sau Olanda, au volum mult mai mare, lichiditate superioară și mecanisme sofisticate de hedging. România are o piață mai mică și mai volatilă, ceea ce poate amplifica prețurile marginale", explică seful AEI.

Analiza de specialitate relevă faptul că tarifele medii de distribuție a energiei electrice în România, raportate la puterea de cumpărare, plasează țara noastră pe primul loc în topul țărilor din UE.

"Distribuția este o infrastructură cu costuri fixe mari. În România volumul distribuit per client este mic făcând să existe un cost unitar pe kWh crescut, o încărcare redusă a rețelei, o eficiență economică redusă. România are un consum per caput mai mic decât economiile vestice, ceea ce înseamnă că aceleași costuri fixe se împart la mai puțini MWh. În România există o zonă urbană densă, dar și o rețea rurală extinsă și dispersată. Zonele cu densitate scăzută necesită kilometri mulți de rețea, au puțini consumatori, aspect care ridică costul pentru unitate distribuită", este de părere Chisalița.

În viziunea expertului, tariful de distribuție a energiei electrice poate fi scăzut prin creșterea gradului de încărcare a rețelelor de distribuție, electrificare inteligentă (pompe de caldura, EV), racordări noi, reducerea gradului de

"sub-utilizare" a rețelilor, ceea ce va duce la pierderi mai mici pe rețea, respectiv CAPEX (investiții, n.r.) mai eficient prin investiții țintite și digitalizarea care reduce OPEX (Operational Expenditure/Expense, n.r.).

Totodată, tarifele de transport a energiei electrice în România raportat la puterea de cumpărare face să ne clasăm pe locul 1 în clasamentul țărilor din UE, notează analiza citată,

"Dimensiunea geografică și topologia sistemului. În România există o rețea de transport întinsă pe o suprafață mare, variație de relief, zone de producție departe de centre de consum un necesar de interconectare regională. Rețeaua de transport trebuie să acopere distanțe lungi și să asigure stabilitatea sistemului într-un teritoriu complex. Costurile fixe sunt ridicate. Transportul este dominat de costuri fixe. Dacă volumul de tranzit nu este foarte mare, costul unitar per MWh crește, eficiența economică scade. România nu are același volum de consum industrial ca economiile vestice. Astfel, infrastructura este împartită la mai puțini MWh. Costurile de echilibrare și stabilitate. Integrarea regenerabilelor și a volatilității regionale cresc costurile serviciilor de sistem. Într-o piață mai mică, aceste costuri pot avea impact procentual mai mare decât în economii mari și foarte lichide", afirma Dumitru Chisalița.

Și în acest caz, tariful de transport a energiei electrice, poate fi diminuat prin creșterea fluxurilor de energie electrică pe toată perioada anului prin rețele, respectiv mai multe volume tranzitate (producție, export/import, consum industrial) poate reduce costul unitar, coroborate cu reducerea congestiilor și reguli de piață care reduc costurile de echilibrare, creșterea flexibilității, a stocării, a capacității de agregare.

În ceea ce privește taxele percepute pentru energia electrică furnizată, România se situează pe poziția 11 în rândul statelor-membre ale Uniunii.

"Cum pot fi scăzute taxele energiei electrice - prin realizarea unei politici fiscale țintite dacă vrei o scădere rapidă nominală, asta e pârgă. Preturi mai mici "mâine", necesită o acțiune a Guvernului asupra tuturor componentelor care formează pretul energiei electrice (pretul marfă, taxe, eficiente de rețea și pierderi, costuri de echilibrare). Asta scade factura în euro. Eliminarea paradoxului "ieftin în euro, scump în PPP", trebuie să determine Guvernul să acționeze în sensul stimulării creșterii productivității investițiilor și a muncii, creșterea veniturilor și salariilor. Asta nu schimbă instant factura, dar schimbă înțelegerea privind greutatea facturii", subliniază președintele AEI.